

DŽENIFER BONET

VILA SUNCA
I TAJNI

Sa engleskog prevela
Ana Čkrkić

Beograd, 2024

Ričardu, s ljubavlju.

PRVI DEO

1.

Karlu nije iznenadilo to što tant Žozet nije došla na sahranu. Stigao je bezličan venac – belo cveće na njemu već je venu-
lo. Reči *Počivaj u miru, Amelija. S ljubavlju, tvoja sestra Žozet* bile su ispisane na prigodnoj karti crnih ivica nečijom nepoznatom rukom u cvećari.

Manje od desetero ljudi okupilo se na misi. Karla je znala da bi njena majka Amelija, koja je uvek bila teška osoba, bila iznenađena čak i tim brojem ljudi. Tu su bili vlasnici doma za stara lica, koji su bili u obavezi da prisustvuju, dvoje suseda iz Amelijine ulice, Karla, Dejvid i Medi, koji su predstavljali porodicu. Edvard je prethodne nedelje otputovao u Južnoafričku Republiku, i bilo mu je nemoguće da se vrati tako brzo. Doduše, venac koji je poslao za baku bio je divan.

Stojeći u krematorijumu i gledajući kako kovčeg njene majke nestaje iza zavesa, Karla je osetila prve nalete tuge, i besa. Tugu za majkom kojoj nikada nije bila dovoljno dobra i bez zbog činjenice da su se Amelija i tant Žozet odrodile pre više od četrdeset godina. Pisala je Žozet kada je Amelija otišla u dom, najpre kako bi joj javila šta se dešava s njenom sestrom bliznakinjom, ali mali delić Karle se nadao da će Žozet doći u posetu i da će se dve sestre pomiriti posle svih tih decenija razdora. Nije bilo suđeno.

Žozet je odgovorila rekavši da joj je žao zbog Amelijinog lošeg stanja, ali da neće doći u Englesku da je vidi poslednji put: *Deluje mi besmisleno, kao što kažeš, Amelijin um se isključio, i*

ona me neće ni poznati. Bilo bi podjednako besmisleno i da je ona pri sebi, jer tada ne bi želela da me vidi.

Ljutita Karla je čeznula da odgovori: *Dođi zbog mene, kako bih mogla da verujem da vam je nekada bilo stalo jednoj do druge. Da je negde u mutnoj i dalekoj prošlosti postojala porodica puna ljubavi i podrške pre nego što je postala prototip jedne savremene disfunkcionalne.* Ali naslutila je istinitost iza Žozetinih reči i uzdahnula pre nego što je bacila pismo u smeće.

Žozet je sedela obasjana suncem u svom omiljenom kafiću na keju u Monaku, s kafom koja se hladila na stolu ispred nje, mislima izgubljena u prošlosti. Ona i Amelija su često hvatale voz iz Antiba i provodile dan lutajući po kneževini u nadi da će ugledati neke poznate ličnosti. Doduše, danas joj je u mislima bilo sećanje na davnu posetu koja je promenila sve u njihovom životu. Danas, prvi put posle nekoliko godina, uhvatila je voz za Monako kako bi se oprostila od svoje sestre u kneževini u kojoj je decenijama ranije čula vesti koje će pokrenuti lanac događaja koji će neumitno promeniti pravac njenog života.

Bilo je to u vreme Filmskog festivala u Kanu, i Amelija i Žozet su sedele u drugom jednom kafiću, *Pariskom kafeu*, nadajući se da će ugledati nekog slavnog kako izlazi iz hotela *Pariz*, koji se nalazio prekoputa. Ili čak kako se penje uza stepenice kazina radi ruleta.

Žozet je uzviknula: – Brzo, pogledaj tamo. Sigurna sam da je to Saša Distel. – Okrenula se prema Ameliji kako bi se uverila da gleda u pravom smeru, kada je, zaprepašćena, videla Ameliju kako sedi a suze joj liju niz obraze. – *Que se passe-t-il?*¹
– Trudna sam.

Žozet je zurila u svoju blizakinju, šokirana. – Je li mornar Robert? – konačno je upitala. Amelija joj je pre nekoliko

---

¹ Fr.: Šta ti je? (Prim. prev.)

nedelja rekla za člana posade s jedne od skupih jahti. S dvadeset tri godine, provodio je leto nakon završnih ispita radeći na jednom od prestižnih brodova, pre nego što se vrati kući i započne karijeru u bankarstvu.

Amelija je klimnula glavom.

– Tata će vas oboje ubiti – rekla je Žozet. Na trenutak je ćutala. – Šta Robert kaže na to?

– *Je ne lui ai pas encore dit.*² Tebi sam prvoj rekla – šapnula je Amelija. – Nadala sam se da ćeš mi pomoći da odlučim šta da uradim.

– Kada očekuješ da ćeš ponovo videti Roberta?

– Jahta treba da se vrati u luku sutra popodne, dakle verovatno uveče na našem uobičajenom mestu.

– Moraš da mu kažeš. Kada to uradiš i kada budemo znale kako je reagovao, moći ćemo da odlučimo šta da radiš. – Žozet je pogledala svoju sestru. – Voliš li ga? Želiš li da zadržiš bebu? Želiš li da se udaš za njega?

– Da. Ne. Da. Ne znam šta želim osim da ne želim da budem trudna.

– Ali jesi – rekla je Žozet, kad ju je pogodila ta iznenadna misao. – Nisi otišla kod doktora Lefebrea, zar ne? – Stari porodični lekar odmah bi rekao njihovom ocu, bila je sigurna u to.

Amelija je odmahнула glavom. – *Je ne suis pas si bete.*³ Otišla sam kod jednog u Kanu.

Žozet je uhvatila sestru za ruku. – Ako je Robert muškarac kakav smatram da jeste, oženiće se tobom.

– Ali njegov život će biti u Engleskoj. Ne želim da napustim ovo mesto i živim tamo. Neću znati nikoga i njegova porodica će me verovatno mrzeti i...

– Prestani. Niko ne bi mogao da te mrzi. I nakon što se udaš za Roberta i preseliš se tamo, redovno ću te posećivati. Tant

---

² Fr.: Nisam mu još rekla. (Prim. prev.)

³ Fr.: Nisam toliko glupa. (Prim. prev.)

Žozet! Zamisli! – Žozet je pogledala sestru i stisnula joj ruku. – Probaj da se ne brineš. Šta god se desi, na tvojoj sam strani.

Sledeće večeri, šokirani Robert je odmah rekao da će se venčati kada mu je Amelija saopštila da je trudna. Čak je i hrabro izdržao bes njenog oca kada su mu zajedno saopštili vesti, čvrsto je držeći za ruku.

Sada, godinama kasnije, Žozet je shvatala da su Amelijine reči tog dana postavile temelj razdora koji će njihovu porodicu rasturiti za manje od pet godina. Da Amelija nikada nije upoznala Roberta, toliko života bi bilo drugačije – ona, Žozet, ne bi bila otuđena od ljudi koje najviše voli, imala bi stabilan život umesto što se seljaka s jednog mesta na drugo, udala bi se i imala porodicu sa...

– Još jedna kafa, madam?

Žozet se vratila u sadašnjost. Odmahnula je glavom. – *Non, merci.*⁴ Platila je nepopijenu hladnu kafu pre nego što je ustala i uputila se prema starom gradu i katedrali.

Penjući se uza stepenice i šetajući kroz vrtove do palate, Žozet se nije žurila, zastala je jednom ili dvaput kako bi se divila pogledu na grad i luku. Posle nekog vremena, prošla je ispod luka, zaobišla skulpturu zloglasnog monaha i osnivača kraljevske porodice Monaka s plaštom, Fransoe Grimaldija, koju je lično uvek smatrala zastrašujućom, i uputila se prema zoni palate.

Veliko javno predvorje ispred palate bilo je, kao i uvek, prepuno turista i Žozet ga je prešla dijagonalno, upativši se ka uličici koja je vodila do katedrale. Pre nego što je stigla do stepeništa koje je vodilo ka ulazu, izvukla je maramu iz tašne i stavila je na glavu, bacivši pogled na sat dok je to radila. Savršen tajming. Engleska sahrana je počela.

Unutra je vladala tišina i katedrala je odisala strahopoštovanjem. Žozet je pažljivo zapalila sveću i stavila je na postolje,

---

⁴ Fr.: Ne, hvala. (Prim. prev.)

šapnuvši tiho: – Počivaj u miru Amelija. *Je t'oublierai jamais, ma soeur chérie.*⁵ – Na trenutak je stajala tu, zatvorenih očiju, u sebi se opraštajući poslednji put od sestre, koja ju je, iz i dalje nepoznatog razloga, izbacila iz svog života pre mnogo godina.

Otkad je čula vest o Amelijinoj smrti, Žozet je čekala da je obuzme tuga. Sada, dok je stajala ispred titrajućih sveća, suze su joj navrle na oči, zajedno sa svešču da je bilo kakva mogućnost pomirenja umrla zajedno sa Amelijom. Nesvesna pogleda drugih posetilaca katedrale, čak i nežnog, nepoznatog dodira nečije ruke punog saosećanja, Žozet je stajala čekajući da se suze povuku i da joj se um vrati na njeno decenijama unazad zadato pravilo: „to je prošlost, pusti to“.

Prošlo je deset minuta pre nego što se osetila dovoljno jakim da se pridruži masi ljudi koja se kretala oko katedrale, pred poslednjeg počivališta princeze Grejs i njenog princa, pre nego što se uputila ka izlazu.

Trepćući dok su joj se oči privikavale na jaku sunčevu svetlost, Žozet je razmišljala o budućnosti. Imala je slobodu da radi, da kaže, šta god želi. Potreba da čuva svoju tajnu umrla je zajedno sa Amelijom. Zar ne? Ona je bila poslednji član porodice koji je znao istinu. Kada bi htela, mogla bi da je saopšti celom svetu. Sada nije bilo nikoga da joj protivreči. Ali, da li je vredno uznemiriti još jednu generaciju ljudi istinom?

U ponedeljak nakon sahrane, Karla je preuzela pepeo iz krematorijuma pre nego što se odvezla u kuću svoje pokojne majke kako bi počela da je raščišćava i pretresa stvari u njoj.

Tokom tri meseca koja je Amelija provela u staračkom domu, Karla je svraćala u praznu kuću jednom nedeljno kako bi je obišla i zalila cveće. Dejvid, njen muž, ohrabrivao ju je da započne čišćenje i pražnjenje kuće.

---

⁵ Fr.: Nikada te neću zaboraviti, moja draga sestro. (Prim. prev.)

– Svi znamo da se Amelija nikad neće vratiti u nju, pa ima smisla početi s pripremanjem kuće za prodaju.

Karla je odmahнула glavom. – Možda ima smisla, ali žao mi je, ja to ne mogu. – Pokušala je da objasni Dejvidu da se, koliko god to nije imalo logike, osećala kao da narušava majčinu privatnost, iako ona ne bi imala pojma šta Karla radi. Biće lakše kada Amelija umre. Ali, zapravo, nikad neće biti lako.

Ubacivši ključ u bravu broja 29 i ušavši unutra, shvatila je da je u kući vladala još veća tišina nego tokom poslednjih nekoliko nedelja. Kao da je kuća znala da je Amelija mrtva i da se ugasila. Karla je otresla tu misao.

Stavivši urnu na kamin u dnevnoj sobi, Karla je otišla u kuhinju da sebi skuva kafu. Čekajući da voda provri, otvorila je zadnja vrata i izašla u malo popločano dvorište koje je njen otac napravio pre mnogo godina. Gledajući preko u baštu, uzdahnula je. Amelija, koja nikad nije bila strastveni baštovan, postavila je baštu one godine kada je Robert umro. Od tada je bio Karlin zadatak, ili Dejvidov kad bi uspela da ga ubedi, da leti gura starinsku cilindričnu kosilicu po velikom komadu trave na svakih nekoliko nedelja. Cvetne leje su se u poslednjih deset godina stopile sa zelenim zakorovljenim obodom. Karla je shvatila da će uskoro morati ponovo da izvuče kosilicu.

Mislila joj je proletelo sećanje na baštu u vreme kada je ona njenom ocu predstavljala utočište od posla – i njene majke. Setila se Božića kada je postavio lampice na gole grane kvrgavog drveta jabuke, koje se nalazilo u krajnjem uglu. Amelija je to proglasila nepotrebnim rasipanjem, i čim je prošao Božić zahtevala je da se svetla skinu. Nikada ih više nisu videli.

Ponovo u kući, sa spremnom kafom, Karla je sela za kuhinjski sto i počela da piše spisak svih stvari koje je morala da organizuje. Pražnjenje i pripremanje kuće za prodaju biće joj prioritet. Odeća i knjige – humanitarna radnja; nameštaj – *iBej* ili lokalna prodavnica polovnog nameštaja. Možda bi

učlanjivanje u lokalnu grupu za kupovinu i prodaju na *Fejsbuku* bilo najlakši izbor. Ne, bilo bi bolje pozvati firmu za čišćenje kuća da dođe i sve pokupi.

Morala bi da proveri s Medi šta da radi s belom tehnikom – možda joj se frižider dopadne za njen novi stan. Kada kuća bude prazna i čista, kontaktiraće agente za nekretnine i staviće je na tržište. Tri ili četiri kutije pune papira i fotografija, za koje zna da su u ormariću na spratu, staviće u kola i poneti kući. Pregledaće ih kod svoje kuće, i odlučiti šta treba zadržati, a šta baciti. Onda ostaje pitanje gde rasuti Amelijin pepeo.

Karla je zastala i pogledala kroz vrata u urnu koja je stajala na kaminu – svakome bi delovalo da tu stoji oduvek, ali jasno je da tu nije mogla ostati. Još jedno sećanje joj je prošlo kroz glavu. Kada joj je otac umro, Karla je pitala Ameliju može li da bude s njom kada bude prosipala njegov pepeo, kako bi se oprostila.

Amelija je slegnula ramenima. – Prekasno je. Obavila sam to onog dana kada sam ga dobila. Bacila sam ga u reku.

Karla nikada nije mrzela majku više nego u tom trenutku. Ne zato što je prosula ostatke njenog tate u reku (ozlojeđeni mornar u njemu uvek je voleo da bude kraj reke), već zato što je krila to što je uradila i uskratila Karli priliku da se oprost. Ne smatrajući to dovoljno važnim da bi pozvala Karlu da pođe s njom.

Ali gde prosuti Amelijin pepeo? Njoj se ne bi dopala reka. Možda će Medi imati neku ideju. Nije bilo žurbe. Proći će još dosta vremena pre nego što sve završi.

Zazvonio joj je mobilni. Zvala ju je menadžerka humanitarne radnje u kojoj Karla volontira tri puta nedeljno.

– Zdravo, je li sve u redu?

– Karla, žao mi je što moram da pitam, i razumem ako ne možeš da pomogneš, ali da li si možda slobodna danas popodne? – pitala je Mejvis. – Fali mi jedna osoba, a ima puno stvari koje treba rasporediti pozadi u radnji.

– Je li dva popodne u redu? Moram da porazgovaram s tobom i o nekim maminim stvarima – rekla je Karla.

– Super. Vidimo se onda. Hvala, draga – reče Mejvis.

Karla je vratila telefon u tašnu. Gledajući sivi dan kroz prozor u kuhinji, odjednom je poželela da bude negde drugde. Da živi život drugačiji od ovog zbog koga se budi svakog dana. Dejvid nikada nije želeo da ona radi, insititirao je da je njen posao porodica, što je bilo istina kada su blizanci, Ed i Medi, bili mali. Život joj se vrteo oko njihovih potreba, njen društveni život oko organizacija prikupljanja novca za udruženje roditelja i nastavnika, kolačića, izviđača, baleta, fudbala. Navedite udruženje, verovatno je ispekla kolače za njega. Ali u zadnje vreme toga više nije bilo. Budući da su se blizanci odselili, a Dejvid je bio sve zauzetiji poslom, mnogo je vremena provodila sama.

Kada je stavila tašnu preko ramena i uzela ključeve, spremna za odlazak, Karla je donela odluku. Kad sav posao u vezi s njenom majkom bude gotov promeniće svoj život i početi ponovo da uživa u njemu. I dalje je morala da odluči kako će to postići, ali jedna stvar je bila sigurna, insistiraće da ona i Dejvid provode više vremena zajedno.

Dani su postajali duži i prolećni pupoljci u prednjoj bašti počeli su da cvetaju pre nego što je kuća pod brojem 29 konačno bila čista i prazna. Karla je naredila pristiglim lokalnim agentima za nekretnine da kuću izmere i fotografišu, spremna da ona izađe na tržište kada bude okončana ostavinska rasprava.

Jedne večeri početkom marta, Karla je sedela za svojim kuhinjskim stolom s poslednjom kutijom papira i fotografija njeine majke koju je trebalo pretrebiti. Poslednjih pet kutija nije je inspirisalo, ali ova je sadržala više fotografija nego papirologije, i Karla ju je namerno sačuvala za kraj. Tajno se nadala da će joj te fotografije pružiti tihi uvid u uglavnom nepoznatu istoriju njene francuske porodice s majčine strane.

Izbledele crno-bele slike misteriozne i nepoznate rodbine koja stoji čvrsto zagrljena na nekoj planini; festival u Provansi; deca širom otvorenih očiju u kolicima za bebe. Dve devojčice koje se smeju i drže za ruke u polju sena – *Amelija i Žozet, jun 1950* blede ispisano na poledini. Dve starije devojčice koje šljapkaju po plaži držeći suknje visoko iznad kolena – *Amelija i Žozet, jul 1962*. Dokaz da su bliznakinje nekada bile bliske.

Fotografija s venčanja iz septembra 1964. godine na stepeništu zadivljujuće gradske većnice prikazuje njenu majku i oca kako se smeškaju u ukočenoj, odrasloj svadbenoj pozi. Žozet stoji s jedne strane i izgleda srećno. Kakva je to svađa godinama kasnije mogla biti toliko ozbiljna da ih razdvoji zauvek?

Karla je poskočila kad se Dejvid stvorio pored nje sa čašom vina.

– Ima li nečega vrednog čuvanja među svim ovim? Ili da sve spalimo? – upitao je, gurajući neke od fotografija jedne od drugih.

– Ne mogu tek tako da spalim stvari – protivila se Karla. – To je istorija moje porodice. Moram da ih pregledam, možda da prepoznam koga mogu, a onda kutija može ići u ormarić u gostinskoj sobi. Medi voli rodoslove, možda će jednog dana želeti da napravi porodično stablo.

Dejvid je podigao neotvorenu kovertu na kojoj je pisalo: *Žozet. Privatno i poverljivo*.

– Pitam se šta je ovo. Da li da je otvorim?

Karla mu je uzela kovertu i radoznalo je pogledala. – Koliko god primamljivo bilo, mislim da ne treba da je otvaramo. Skloniću je i poslati poštom Žozet sledeći put kada budem išla u poštu. Doduše, pretpostavljam da ne sadrži ništa od ogromnog značaja za nju.

– Uvek možeš da odeš da je posetiš. Isporučiš je lično – rekao je Dejvid. – Koristio bi ti odmor nakon poslednjih nekoliko meseci.

Karla ga je pogledala. – To je istina. Ali ti bi bio sâm sada kada nijedno od dece ne živi ovde.

– Zaboga, Karla. Savršeno sam sposoban da se brinem o sebi. Ti ionako nisi bila ovde da se brineš o meni u poslednje vreme.

– Nisam imala izbora. Trebalo je srediti maminu kuću. Žao mi je što se osećaš zapostavljeno, ali i ti si bio zauzet. Retke su bile večeri kada si uopšte bio kod kuće na večeri. – Nije dodala: *I očigledno si bio previše zauzet čak i da se ponudiš da mi pomogneš.*

– Nije imalo svrhe dolaziti kući kad ti nisi tu. Bilo je lakše raditi do kasno i jesti u klubu pre povratka kući.

Dejvidov pogled ju je izazivao na raspravu, ali nije mogla da smogne snage, pa je to ignorisala.

– Ne brini se za mene. Odmor bi ti dobro došao – reče Dejvid. – Makar razmisli o tome.

– Iskreno, nisam sigurna u vezi s posetom tant Žozet. Nije kao da me je ikad pozvala. – Karla je pogledala Dejvida. – Jesi li zauzet na poslu sledećih nekoliko nedelja? Mogli bismo da odemo zajedno?

– Nema šanse – odvrati Dejvid. – Ne moraš da ostaješ kod Žozet. Samo joj daj kovertu, i ukoliko ne bude želela da razgovara, ti si svoje završila. Pronađi hotel i odmori se nekoliko dana.

Karla je odmahнула glavom. – Ne želim da idem sama. Bolje je poslati kovertu poštom. Završiću pregledanje svega ovde u slučaju da postoji još nešto upućeno njoj.

Dejvid je slegnuo ramenima. – Kako god.

Sledećeg dana, kutija sa slikama je bila spremna da pređe u ormarić u gostinskoj sobi. Dok ju je gurala na najnižu policu, Karla je naišla na otpor i spustila se na kolena kako bi videla šta joj preči prolaz. Stara kutija za cipele nekako se zaglavila

pozadi, i kada ju je Karla izvukla, poklopac se pomerio i ugledala je kutiju za nakit od crnog somota.

Božić je bio pre nekoliko meseci i bilo je isuviše rano za njen rođendan. Da li je Dejvid planirao da je iznenadi? Da joj nečim olakša bol od prethodnih nekoliko meseci? Pažljivo je izvadila dijamantsku ogrlicu iz kutije i prislonila je uz vrat. Prelepo. Dok je to radila, iz poklopca je izletelo parče papira i palo na pod.

Dragoj Lisi, s ljubavlju, Dejvid.

Karla je osetila pravi ubod bola dok je čitala te reči, i suze joj potekoše niz obraze. Posle sveg stresa poslednjih nekoliko meseci, nije znala može li da se nosi s još jednom Dejvidovom preljubom. Prsti su joj se tresli dok je vraćala ogrlicu nazad u kutiju. Toliko puta je obećao da je svaki put poslednji; da je Karla ta koju zaista voli i molio je za oproštaj. Znala je da bi uradio isto kada bi se suočila s njim u vezi s Lisom. Dok je ustajala držeći kutiju od satena, u sebi se isprsilila. Ovoga puta nije bila raspoložena za oproštaj.

Dvadeset četiri sata kasnije, ne rekavši nikome ni reč, Karla je otišla u Francusku kod tant Žozet.

2.

Sat na gradskoj većnici je otkucavao kad je taksista izvukao Karlin kofer iz prtljažnika i pokazao prstom: – *Vingt mètres à gauche*.⁶ Nije se ni potrudio da je pita da li će moći sama, samo je uzeo novac i odvezao se.

Karla je vukla svoj kofer dvadeset metara u pravcu u kom joj je rekao i pogledala oko sebe. Kuća u kojoj Žozet živi skrivena je u starom delu grada Antiba, niz usku ulicu u koju se retko koji automobil usudi da zađe. More se nalazilo trideset metara daleko galebovim letom, a za sve ostale je udaljeno tri minuta hoda preko bedema.

Stari border koli, koji je spavao na ulazu u oronulu zgradu, otvorio je jedno oko i zaključio da ona nije dovoljno zanimljiva da bi zbog nje prekinuo san, i ponovo ga zatvorio.

Visoke srednjovekovne kuće stajale su jedne prekoputa drugih na kaldrmisanoj ulici. Dve od njih, blizu malog trga s prastarom glicinijom i još starijom fontanom, bile su povezane lukom s prozorom koji gleda na usku ulicu, s geranijumom u saksijama koje su visile sa otvorenih šalona. Skele su bile prslonjene uz jednu od kuća, radnici na daskama su zviždućuci punili pukotine i rupe sivim malterom.

Kada je Karla stala ispred nje, Žozetina kuća je izgledala podjednako zapušteno kao i susedne kuće, ali ulazna vrata su bila obojena prkosnom crvenom bojom. Nije bilo ni zvona ni kucala, pa je Karla skupljenom šakom zalupala na vrata.

---

⁶ Fr.: Dvadeset metara nalevo. (Prim. prev.)

Iznad njene glave otvorio se prozor.

– Ako si to ti, Gordone, vrata su otključana. Samo ih gurni. Ako je bilo ko drugi u pitanju, sačekajte ispred. Sići ću brzo. – Prozor se zalupio.

Karla je ostala gde je bila. Unutra je proletela senka preko malog prozora sa desne strane. Nekoliko sekundi kasnije, vrata su se otvorila.

– *Bonjour*, tant Žozet – rekla je Karla. – Mogu li, molim te, da uđem? Stvarna je potreba. Može se reći – dodala je.

Žozet je svojim plavim očima zurila u nju kao da pokušava da odmeri ozbiljnost te stvarne potrebe, pre nego što je slegnula ramenima i okrenula se. – Ne vidim zašto ne bi. Imam flašu rozea u frižideru.

Karla je prešla preko praga, zatvorila ulazna vrata za sobom i pratila Žozet do otvorene sobe s gredama i ugašenom peći na drva.

Francuska vrata vodila su iz kuhinje u dvorište puno saksija lavande i geranijuma živih boja, gde su se jasmin i orlovi nokti isprepletali, prekrivajući zid. Dva goluba su se mazila u udubljenju u uglu, poletevši razbarušenog perja kada je Žozet viknula na njih.

U uglu se nalazio zeleni sto od kovanog gvožđa u kompletu sa stolicama, čija je udobnost bila upotpunjena jastucima neizbežnih plavih i žutih materijala poznatih u Provansi. Veliki četvrtasti beli suncobran pružao je zaklon od sunca.

Žozet je sipala dve izdašne čaše vina i jednu pružila Karli. – *Santé*.⁷

Kucnule su se čašama pre nego što je Žozet upitala: – Zašto si ovde?

– Rekla sam ti. Imala sam hitan slučaj. – Karla je oklevala pre nego što je izgovorila: – Nisi došla na sahranu. Mislila sam da možda hoćeš.

---

⁷ Fr.: Uzdravlje. (Prim. prev.)

– Poslala sam venac. Jesi li došla da me grdiš?

– Ne. Ima više razloga što sam došla. Jedan od njih je kako bih saznala više o francuskom delu porodice. Mama mi nikada nije puno toga pričala – ti si poslednja osoba koja bi mogla to da mi ispriča. Takođe sam želela da provedem malo vremena s tobom – malo zbližavanja između tetke i sestričine, ako hoćeš to tako da nazoveš. Poslednji razlog je – Karla je zastala i ispila čašu. – Poslednji razlog može da sačeka. Ima li još vina u toj flaši?

Žozet je pozvala Gordona kada je bila sigurna da Karla namešta krevet u gostinskoj sobi.

– Moraćemo da zaboravimo na naš izlet na ostrvo na neko vreme – reče ona. – Sestričina mi je došla u posetu.

– Možda će želeti da pođe s nama – predložio je Gordon.

– *Peut-être*,⁸ ali ne ove nedelje. Neke stvari je muče.

– Da li ću moći da upoznam tu tvoju sestričinu?

– Možda ću te pozvati na večeru krajem nedelje. Ako ostane toliko dugo.

Nakon što je spustila telefon, Žozet je stavila još jednu flašu vina u frižider pre nego što se vratila u dvorište i sela za sto, zatvorivši oči i razmišljajući o onome što je Karla rekla.

Merde.⁹ Nije bila psihički spremna za ovaj susret.

Zbližavanje tetke i sestričine. Saznanja o francuskom delu porodice. Oba izgovora su bila besmislena. Bilo je suviše kasno za površno prepričavanje porodične istorije. Žozet se molila da Karla ne pretera s potragom za informacijama o porodici. Istina sada nikome ne bi poslužila. Možda pre trideset, dvadeset, čak i deset godina kada je... Žozet je odmahnula glavom. Odlučila je u katedrali onog jutra kad je bila sahrana da je najbolje

---

⁸ Fr.: možda. (Prim. prev.)

⁹ Fr.: sranje. (Prim. prev.)

da istina bude pokopana zajedno s njom kada umre. Neće ostaviti nijedno od onih pisama tipa „ispričajte svima kada me više ne bude“.

– Donela sam neke fotografije – rekla je Karla, pridruživši joj se za stolom, držeći dve velike kovertе.

Žozet je otvorila oči i uz trzaj se vratila u sadašnjost. Karla se presvukla u dugačku haljinu cvetnog dezena, stopala su joj bila bosa i kosa neuredno podignuta. Sestričina joj je, u poslednjih trideset godina koliko je nije videla, odrasla u lepu ženu.

– Ne mogu da verujem da ove godine puniš pedeset. Zasi-gurno imaš dobre gene.

– Nisi jedina koja u to ne može da poveruje – reče Karla. – Nalazim da je to zastrašujuće, pogotovo sada.

Žozet ju je gledala i čekala, ali Karla je odmahнула glavom.

– Kasnije – otvorila je jednu od koverti i počela da pruža stvari Žozet.

– Slike Medi i Edvarda – rekla je, predajući slike Žozet.

Žozet je uzela slike. Blizanci, kao ona i Amelija. Sestrini unuci koje nikada nije upoznala. Znala je samo osnovne informacije o njima i njihovom životu. – Čime se oni sada bave?

– Edvard je veterinar na zameni u Južnoafričkoj Republici. Medi upravo otvara svoju firmu za odnose s javnošću. Evo njihove fotografije od prošlog Božića.

Žozet je gledala slike sestričnih unuka, žaleći u sebi za godinama prinudne rastavljenosti.

– Ovo je jedna od poslednjih maminih fotografija – reče Karla tiho, pružajući joj još jednu fotografiju.

Žozet je zurila u fotografiju Amelije, svoje pokojne sestre. Porodična sličnost s njihovom majkom samo se pojačala s godinama. Obe su imale tanke usne koje su se smežuralе u čvrste linije kako su starile, i na njima se videla ogorčenost.

– Teško je poverovati u to da ste bile blizakinje – reče Karla. – Mama se toliko menjala kako je starila. Dok si mi ti

– slegnula je ramenima – u retkim prilikama kada sam te videla uvek izgledala isto.

– Jel' bilo mnogo teško s njom pri kraju? – Žozet je upitala, ignorišući prethodni komentar.

– Ne više nego uobičajeno – rekla je Karla. – Doduše, kada joj je um zakazao, postala je agresivnija, pogotovo prema meni. Ništa što sam radila nije bilo dobro.

Žozet je zamišljeno klimnula glavom i ćutala nekoliko sekundi pre nego što je pitala: – Šta se nalazi u drugoj koverti?

– Fotografije beba i ljudi koji, pretpostavljam, pripadaju francuskoj rodbini. Nadala sam se da ćeš ti moći da mi kažeš ko su oni i da mi objasniš ono što ne znam o porodičnoj istoriji – kazala je Karla, uzimajući kovertu i izvlačeći još jednu kovertu. – I ovo sam pronašla među maminim stvarima. Piše da je privatno i poverljivo, zajedno s tvojim imenom. Htela sam da je pošaljem poštom ali... – slegnula je ramenima. – Neke stvari su se dogodile i činilo se kao dobra ideja da ti je lično isporučim.

– Hvala. – Žozet je vrtela debelu zatvorenu kovertu po rukama pre nego što je bacila pogled na Karlu. – Jesi li je otvorila?

– Ne. Dejvid je hteo, ali nisam želela da otvorimo nešto što je očigledno upućeno nekom drugom. Hoćeš li je otvoriti?

Žozet je odmahнула glavom. – Ne. Ne večeras. – Ustala je i ušla u kuću i ubacila kovertu u donju fioku komode u kuhinji – onu u koju baca raznovrsne stvari koje bi jednog dana mogle biti korisne.

Nije morala da otvori kovertu – znala je i bez gledanja šta je u njoj. Može da ostane u fioci do sledećeg puta kada upali kamin. Onda će je spaliti. Uništiće dokaz jednom zasvagda.

Karla je gledala kroz otvorena vrata kako Žozet nestrpljivim pokretom zatvara fioku komode. Sa svoje sedamdeset tri godine, Žozet je i dalje bila vitka. Bela kosa joj je bila smotana

u francusku punđu, nokti su joj bili uredni i zaobljeni, namazani nežnom bojom korala. Za razliku od nožnih prstiju, koji su, bleskajući crvenom bojom, virili iz sandala s remenčićima.

Kada je bila tinejdžerka, Karla je bila fascinirana svojom tajanstvenom tetkom i žudela je da je bolje upozna. Pre mnogo godina pitala je majku zašto češće ne viđaju Žozet – zapravo, zašto ne viđaju bilo koga od francuske rodbine – i dobila grub odgovor – „zbog porodične svađe“. Nikada nije ponudila više detalja.

Amelija je popustila jednom, kada je Karla imala oko devet godina. Njih troje – Karla i njeni roditelji – otputovali su u Antib zbog sahrane njene bake. Čak i tako mala, Karla je osetila napetost između svoje majke, Žozet i svog deke, kako u crkvi tako i na bdenju u vili. Bio je to jedini trenutak u njenom detinjstvu kada je videla tetku. Kada joj je deka umro godinu dana kasnije, Amelija je sama otišla u Francusku, ostavivši Karlu kod kuće sa ocem na pet dana.

– Meša se s pogrešnim ljudima i često se seli – bio je njen izgovor kada je tinejdžerka Karla pitala zašto ne viđaju Žozet. Ali one godine kada je Karla trebalo da otputuje u Pariz s fakultetom, stigla je čestitka za Božić sa adresom u Parizu, brojem telefona i porukom napisanom na poleđini: Živim u Gradu svetlosti neko vreme. Potajno, Karla je prepisala podatke. I odvažno pozvala tetku.

Dva sata su sedele i pričale u malom kafiću na Levoj obali. Žozet se interesovala za Karlin život, izbegavajući pitanja o svom. Kada ju je Karla pitala mogu li da budu u kontaktu, Žozet je odgovorila da bi bilo najbolje da stvari ostanu kakve jesu – ali u slučaju bilo kakve stvarne potrebe, učinila bi sve što može da pomogne. Rekla je Karli da ne zaboravi kako često putuje zbog svog posla fotografa slobodnjaka, i da stoga ne može da obeća da će uvek biti dostupna.

Tokom godina, Karla ju je zvala u različitim trenucima, nadajući se razgovoru, ali Žozet je uvek bila vrlo ravnodušna.

„Nije stvarna potreba, zar ne?“ pitala bi, i razgovor bi se tu zaustavio.

Pa, sada se našla u krizi i, srećom, Žozet ju je primila. Mada joj Karla nije ni ostavila puno izbora.

– Izaći ćemo negde napolje na večeru danas – reče Žozet, vrativši se u dvorište i ogrnuvši prastaru lanenu jaknu. – Ništa luksuzno – dodala je. – Mestašce na pijaci gde lepo prave pastu.

Kada su stigle na pijacu, restorani nanizani uz pešački deo pijace postavili su stolove i stolice tamo gde su ranije bile poručene tezgice s voćem i povrćem.

Žozet je ignorisala stolove restorana koji nisu imali stolnjake i one koji su nudili jeftine plastične stolice, i uputila se direktno prema restoranu čiji su stolovi bili pokriveni kariranim ružičasto-belim stolnjacima i imali udobne stolice od pletene trske.

– *Bonsoir*, Žozet – rekao je konobar, poljubivši je u obraz pre nego što se rukovao s Karlom u znak dobrodošlice kad ju je Žozet predstavila. – *Ça va?*¹⁰

Dok je Žozet pogledala u jelovnik i naručila karbonaru, bokal domaćeg crnog vina pojavio se na stolu. Karla je naručila nica salatu.

– Ne voliš pastu? – upitala je Žozet.

– Samo mi se ne jede večeras – rekla je Karla. – Salata mi je dovoljna. Nisam mnogo gladna. – Podigla je svoju čašu, koju je uslužni konobar već napunio, i pogledala u Žozet. – Dejvid ima ljubavnicu – kazala je. – Ponovo.

– Pa, nađi i ti sebi ljubavnika – odgovorila je Žozet.

Iznenadena, Karla se nasmejala. – Kada bi to bilo tako lako.

– Jeste.

Karla je odmahнула glavom. – Nemam snage da mu vraćam milo za drago. Mislim da je to gubljenje vremena.

– Dobar seks nikada nije gubljenje vremena – rekla je Žozet. – Imaj na umu, to mora biti dobar seks. *Merci* – obratila

---

¹⁰ Fr.: Kako si? (Prim. prev.)

se mladom konobaru koji je stavljao pribor za jelo i korpicu s hlebom na sto. – Seks na brzaka ne smatra se dobrim seksom, koliko god očajna bila. Davno sam to naučila. – Uzela je parče bageta iz korpice pre nego što je rekla: – Možda možemo da ti nađemo ljubavnika Francuza dok si ovde.

– Ne mogu da verujem da vodimo ovaj razgovor – reče Karla. – Nisam došla ovamo zbog saveta o svom seksualnom životu.

– Zašto si došla?

Karla je vrtela i vrtela vino u svojoj čaši nekoliko minuta pre nego što je ponovo pogledala u Žozet.

– Rekla sam ti, kako bih saznala nešto o francuskom delu porodice i bilo mi je potrebno da odem. Dolazak ovamo delovao je podjednako dobar kao i bilo šta drugo. Ali ako je to problem, sutra ću pronaći hotel.

Žozet je slegnula ramenima. – Na tebi je. Samo ne očekuj od mene da se ponašam kao prosečna tetka koja deli dobre savete. Nikada nisam to radila, prestara sam da bih to promenila. *Plus de vin?*¹¹ – upitala je, podižući bokal.

Karla je ležala u krevetu u maloj gostinskoj sobi u zadnjem delu kuće, zureći u plafon, ne uspevajući da se izbori s glavom koja je i dalje bila budna i da zaspi, uprkos umornom telu. Šta ona radi ovde? Njen problem je sada možda hiljadu milja daleko, ali i dalje je postojao.

Bacila je pogled na svoj sat. U Engleskoj je deset sati. Je li Dejvid pročitao tajanstvenu poruku koju je ostavila naslonjenu na aparat za kafu, u kojoj mu kaže da odlazi na nekoliko dana kako bi razmislila o svemu? Ili je izašao sa svojom ljubavnicom?

Možda je trebalo da ostane, da strpljivo pregura krizu i oprost mu kada okonča vezu, koja bi, nije nimalo sumnjala,

---

¹¹ Fr.: Još vina? (Prim. prev.)

bila gotova za nekih šest meseci. Zaboga, sledeće godine im je srebrna svadba. Kako da je ne proslave zajedno?

Umesto toga, pobegla je manje od dvadeset četiri sata pošto je saznala za tu vezu, ne rekavši nikome kuda se uputila. Dok je avion leteo prema jugu visoko iznad Francuske, neočekivani osećaj slatke slobode koji ju je obuzeo kada je osigurala poslednje sedište u avionu je izvetrio, ostavivši za sobom zaglušujući osećaj beznađa.

Zatvorila je oči. Šta se nadala da će dobiti dolaskom ovde? Sasvim zgodno je otišla i time nehotice dala Dejvidu slobodu da upriliči još preljubničkih susreta s tom Lisom, ko god ona bila. Više vremena da pronađe advokata. Da stvari organizuje u svoju korist.

Dođavola, nije ona tamo neka zabludela ženica koja se drži za svog muškarca šta god joj on priređivao. Ali od svih stvari koje je očekivala da će joj se desiti do kraja života, napuštanje Dejvida nije bila među njima. Nije na to ni pomišljala. Nije znala da li je dovoljno jaka da preživi sama, iako joj časopisi stalno govore da je, tehnički gledano, došlo njenih pet minuta.

Nosila se s njegovim preljubama ranije, pravila scene zbog samo jedne od njih u ranim danima, kada se žalio da se oseća zapostavljenim a blizanci se tek bili rodili. Povređena i ponižena, odlučila je da ostane s njim kako bi deca imala bezbrižno detinjstvo. Kasnije, kada je postao tehnološki višak i osnovao sopstvenu marketinšku firmu, to je njihov kućni budžet dosta nateglo, i razvod je bio preskupa opcija – ne bi bilo ničega što bi podelili između sebe. Za kuću, celu pod hipotekom i datu kao garanciju za firmu, sigurno ne bi dobili dovoljno novca da obezbede njoj i deci novi dom.

Sumnjala je da on uopšte nije svestan da ona zna za ostale. Zubarka Ilejn i menadžerka u njegovoj banci Fiona bile su samo dve od svih kojih se seća iz prošlosti. I sada ova nepoznata Lisa. Možda je ona jedna od novih asistenata o kojima je pričao da će ih zaposliti da bi se olakšao nagomilani posao.

Karla se nemirno okretala dok se prisećala kako se poigravala idejom da ode kada su Medi i Edvard otišli na fakultet, ali do tada se njen život s Dejvidom pretvorio u naviku. Bilo je lakše ostati nego otići.

Voda je žuborila niz cevi iznad njene glave dok je Žozet prala zube u malom kupatilu prekoputa odmorišta. Karla je uzdahnula, zamišljajući svoju tetku kako se sprema za spavanje. Nije je baš dočekala širom raširenih ruku, ali makar joj je dozvolila da ostane. Nadala se da će omekšati kako se budu bolje upoznavale, iako je zasigurno potvrdila svoj ugled samotnjaka. Samodovoljna i zatvorena, to su reči koje je Amelija jednom upotrebila kako bi Karli opisala svoju bliznakinju. Očito se nije menjala s godinama.

Vrata kupatila su se otvorila i zatvorila. Čulo se blago kucanje na vratima sobe pre nego što ih je Žozet otvorila. Karla je okrenula glavu i pogledala svoju tetku.

– Ne spavam dobro ovih dana – reče Žozet. – Uglavnom sam dole u pet i trideset. Ne osećaj se dužnom da ustaješ rano – iako sumnjam da ćeš spavati duže od sedam sati, u svakom slučaju. *Bonne nuit* – vrata su se zatvorila pre nego što je Karla mogla da odgovori.

Beleška o autoru

Dženifer Bonet je autorka preko dvadeset bestselera. Poreklom je sa zapada Engleske, ali sad živi u divljinama seoske Bretanje u Francuskoj.

**Knjige Dženifer Bonet u izdanju
Izdavačke kuće TEA BOOKS d.o.o. i
Izdavačke kuće Only Smiley
(digitalna i/ili štampana izdanja)**

Leto na Francuskoj rivijeri
Vila sunca i tajni
Jedno leto u Monte Karlu
Randevu u Kanu